

KARS HUZUREVİ YAŞLI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/7

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 12/2/2026 tarihli ve 2026/111 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	6
A. Fiziksel Koşullar.....	6
B. Yönetim ve Personelin Tutumu, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları	8
C. Beslenme.....	9
D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	11
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	12
F. Günlük Yaşam ve Faaliyetler	13
G. Dış Dünya ile İletişim ve Ailelerle Etkileşim.....	14
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	14
A. Değerlendirme	14
B. Tavsiyeler.....	15
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	15
2. Kars İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	16
3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	16

m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı "*Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.*"

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak TIHEK'in görevleri arasında sayılmıştır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM, "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi*" ifade etmektedir.

4. 21/2/2001 tarihli ve 24325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "*Tanımlar*" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca Huzurevi; "*60 yaş ve üzerindeki yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak ve bu kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşunu*" yine aynı fıkranın (e) bendi uyarınca yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi ise; "*Yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmeleri amacıyla, kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı, tedavisi mümkün olmayanların ise sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşunu*" ifade etmektedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek TIHEK'in görevleri arasında

sayılmıştır. Bu bağlamda huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerine ziyaret gerçekleştirmek TİHEK’in görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, Kars Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezine¹ 16/6/2025 tarihinde *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Sosyal Hizmet Uzmanı ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda Kars Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ile Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Bu görüşmede Ziyaret Heyeti tarafından TİHEK’in UÖM kapsamındaki görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiş ve Merkeze ilişkin genel bilgiler edinilmiştir. Sonrasında, Ziyaret Heyeti tarafından Merkezde kalan sakinlerin yaşam alanlarına sırasıyla gidilmiş ve sakinler ile görüşmeler gerçekleştirilmiş, yapılan görüşmelere Merkez personeli dâhil edilmemiştir. Akabinde ortak kullanım alanları incelenmiş; bu sırada Merkez İdaresi tarafından Merkezin işleyişine ilişkin bilgiler aktarılmış, farklı uzmanlıklara sahip Merkez personeli ile de görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan son görüşme ile tamamlanmış ve bu görüşmede ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiştir. Ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilerek ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamınının 23/5/2025 tarihli ve 51343 sayılı oluruna istinaden 16/6/2025 tarihinde Kars Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

9. Merkez, Kars il merkezine yaklaşık 4 kilometre uzaklıktadır. Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım imkânı bulunmaktadır.

10. Merkez, 4025 metrekare (m²) açık alan ve 8417 m² kapalı alana sahiptir.

¹ Bundan sonra kısaca “Merkez” olarak ifade edilecektir.

11. 2018 yılında inşa edilmeye başlanan Merkez binası, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 8/3/2019 tarihli onayı ile 80 kişi kapasiteyle hizmet vermeye başlamıştır.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde görev yapan 53 personelin ünvan, cinsiyet ve sayılarına göre dağılımı aşağıda gösterildiği şekildedir:

Tablo-1: Kurum Personelinin Görev ve Cinsiyet Dağılımı.

ÜN VAN	SAYI	CİNSİYET
Müdür	1	Erkek
Müdür Yardımcısı	1	Kadın
Sosyal Çalışmacı	2	Erkek
Psikolog	1	Erkek
Diyetisyen	1	Kadın
Fizyoterapist	1	Erkek
Sağlık Memuru	5	4 Kadın – 1 Erkek
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	1	Erkek
Din Görevlisi	1	Erkek
Teknisyen	1	Erkek
Teknisyen Yrd.	1	Erkek
Hizmetli	5	3 Erkek-2 Kadın
Destek Personeli	17	10 Kadın-7 Erkek
Hasta ve Yaşlı Bakım Personeli	9	3 Erkek- 6 Kadın
Güvenlik Personeli	4	Erkek
Temizlik Personeli	2	Kadın
TOPLAM	53	26 Kadın – 27 Erkek

13. İdareden, sosyal servis ve idari personelin hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında, güvenlik personelinin ise 24 saat esasıyla çalıştığı öğrenilmiştir.

14. Bakım personeli, temizlik personeli ve diğer personel için ayrı bir çalışma planı oluşturulduğu, yıl içerisinde çalışma saatlerinin değiştirilebildiği belirtilmiştir.

15. Merkez personelinin hizmet içi eğitim müfredatında; Yangın Müdahale Eğitimi, Enteral Beslenme Uygulamaları, Öfke Kontrolü ve Kriz Yönetimi, Hassas Gruplara Mensup Bireylerle İletişim ve Yaklaşım, Demans ve Alzheimer Hastalıklarının Özellikleri, İlk Yardım, Enfeksiyonlardan Korunma, Fizyoterapi Hizmetleri, Etik ve Mahremiyet, Stresle Başa Çıkma Yöntemleri, Gizlilik ve Gizliliğin Önemi ile Temel Afet Bilinci Eğitim Programlarının yer aldığı öğrenilmiştir.

16. Merkez personeline yönelik düzenlenen eğitimler ve katılımcı sayısı aşağıdaki tabloda gösterildiği şekildedir:

Tablo-2: Personelin Aldığı Eğitimler ve Katılımcı Sayısı.

Eğitim Konusu	Katılımcı Profili	Katılımcı Sayısı
İletişim Becerileri	Tüm Personel	22
Öfke Kontrolü	Bakım Personeli	15
Stresle Başa Çıkma ve Öfke Kontrolü	Bakım Personeli	12
İlk Yardım Eğitimi	Tüm Personel	13
Teknoloji Bağımlılığı	Tüm Personel	10
Yangın Müdahale Eğitimi	Tüm Personel	33
Enteral Beslenme Eğitimi	Bakım Personeli Destek Personeli Diyetisyen Hemşire	19
TOPLAM		124

17. Merkez personelinin; insan hakları, Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu (İstanbul Protokolü) dâhil olmak üzere işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme konularında eğitim almadığı anlaşılmıştır.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

18. Merkez İdaresi tarafından Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 53'üncü maddesinde² yer alan kabul koşullarını taşıyan ve sağlık raporu olarak dilekçe ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına, İl Müdürlüklerine ya da bizzat Merkeze başvuran kişilerin gerekli incelemeler sonrasında Merkeze kabul edildiği bilgisi verilmiştir.

19. Merkez İdaresince Merkeze kabulde sosyal inceleme raporu dayanak alınarak; kanunen bakmakla yükümlü kimsesi olmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, dul ve yetim aylığı almayan, yapılacak araştırmalar sonucunda adına kayıtlı menkul ve gayrimenkulü bulunmayan ya da adına kayıtlı gayrimenkulü olup da sağladığı gelire yaşamını sürdürmeyeceğinin saptanması sonucunda yoksulluk belgesi düzenlenen yaşlılar ile kanunen bakmakla yükümlü kimsesi olup da yükümlülerin ekonomik gücünün yeterli olmadığı saptanan yaşlıların ücretsiz; ekonomik gücü yeterli olan yaşlıların ise ücretli olarak kabul edildiği ifade edilmiştir.

20. Merkez İdaresi tarafından sosyal inceleme raporu ve düzenlenen diğer belgelerle birlikte süreci değerlendirilen kişilerin Merkeze kabul için sıraya alındığı, şartları taşımadığının tespit edilmesi halinde ise taleplerinin reddedildiği belirtilmiştir.³

21. Merkez 40 kişilik huzurevi ve 40 kişilik rehabilitasyon birimi olmak üzere toplam 80 kişi kapasitelidir. Ayrıca Merkezde, 2 yataklı kadın ilk kabul birimi ve 2 yataklı erkek ilk kabul birimi bulunduğu, Valilik Olur'u ile gelen misafir statüsündeki yaşlı bireylerin İlk Kabul Birimine kabul edildiği ve Merkezde kapasite aşımı yapılmadığı belirtilmiştir.

22. Ziyaret tarihinde Merkezde 40'ı kadın ve 37'si erkek olmak üzere toplam 77 kişinin hizmet aldığı, 43 kişinin ise sırada beklediği öğrenilmiştir.

² Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 53'üncü maddesinde: "a) Huzurevlerine kabul koşulları: 1)60 yaş ve üzeri yaşlarda olmak, 2)Kendi gereksinimlerini karşılamasını engelleyici bir rahatsızlığı bulunmamak yeme, içme, banyo, tuvalet ve bunun gibi günlük yaşam etkinliklerini bağımsız olarak yapabilecek durumda olmak, 3)Ruh sağlığı yerinde olmak, 4)Bulaşıcı hastalığı olmamak, 5)Uyuşturucu madde ya da alkol bağımlısı olmamak, 6)Sosyal ve/veya ekonomik yoksulluk içinde bulunduğu sosyal inceleme raporu ile saptanmış olmak; b)Merkezlere kabul koşulları: 1) 60 yaş ve üzeri yaşlarda olmak, 2) Bedensel ve zihinsel gerilemeleri nedeniyle süreli ya da sürekli olarak özel ilgi, desteğe, korunmaya ve rehabilitasyona gereksinimi olmak, 3) Ruh sağlığı yerinde olmak, 4) Bulaşıcı hastalığı olmamak, 5) Uyuşturucu madde ya da alkol bağımlısı olmamak, 6) Sosyal ve/veya ekonomik yoksulluk içinde bulunduğu sosyal inceleme raporu ile saptanmış olmak." hükmü yer almaktadır.

³ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Yaşlı kabulü" başlıklı 55'inci maddesinde: "Sosyal inceleme raporu ve düzenlenen diğer belgeler ile birlikte değerlendirilen yaşlı kabul edilir, sıraya alınır ya da reddedilir. Kabulü uygun görülen yaşlının dosyası, yaşlının cinsiyeti, kalmak istediği oda tipi ve başvuru tarihi itibarıyla sıraya konulur. Sırası gelen yaşlıya çağrı yapılır. Çağrıya icabet etmeyen yaşlıya son çağrı yapılır. Gelmemesi durumunda dosya işlemden kaldırılır." hükmü yer almaktadır.

23. Merkezde fiziksel ve zihinsel olmak üzere engelli raporu olan sakinler bulunduğu ve bu kişilerin özel bakım⁴ bölümünde hizmet aldığı bilgisi alınmıştır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

24. Merkez binası 3 kattan oluşmaktadır. Merkez zemin katı İdari birimlerin olduğu kattır. Merkezin ilk katı 20'si erkek ve 20'si kadın olmak üzere toplam 40 sakinin kaldığı rehabilitasyon katı olarak, ikinci katı 20 kadın, üçüncü katı ise 20 erkek sakin için huzurevi katları olarak düzenlenmiştir. Ayrıca ilk kabul birimi için 2 kadın ve 2 erkek kapasiteli 2 ayrı oda bulunduğu öğrenilmiştir. Merkezde toplam 62 oda ve 84 yatak bulunmaktadır. Odaların her birinin 25 metrekare olduğu öğrenilmiştir.

25. Rehabilitasyon sakinlerinin kaldığı birinci kat 2 kişilik odalardan, huzurevi sakinlerinin kaldığı ikinci ve üçüncü kat ise tek kişilik odalardan oluşmaktadır.

26. Huzurevi bölümündeki odaların içerisinde banyo ve tuvalet kısmı bulunmaktadır. Odalarda yatak, elbise dolabı, komodin, masa, sandalye, mini buzdolabı, televizyon, koltuk ile mutfak tezgâhı ve mutfak dolapları ile duman detektörünün yer aldığı mutfak alanının bulunduğu görülmüştür.⁵ Bazı sakinlerin odasında kendi istekleri ile satın aldıkları çamaşır ve bulaşık makinası, ütü masası gibi eşyaların olduğu görülmüştür. Kapıların tekerlekli sandalye ve yürüteçlerin rahat hareket edebileceği genişlikte olduğu tespit edilmiştir.

27. Ortak salonda koltuk, televizyon, telefon ile içinde çeşitli kitapların bulunduğu kitaplığın yer aldığı görülmüştür. Yine ortak salonda tezgâh ve dolaplardan oluşan mutfak alanı ile semaver, buzdolabı ve sebil olduğu görülmüştür.

28. Rehabilitasyon bölümündeki odalarda; hasta yatağı, elbise dolabı, komodin, masa, sandalye, mini buzdolabı, televizyon, ayarlanabilir hasta yemek masası ile mutfak tezgâhı ve mutfak dolaplarından oluşan mutfak alanı ile banyo, tuvalet ve balkon kısmının bulunduğu

⁴ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı dördüncü maddesinde; "Özel bakım; Ruh sağlığı yerinde olup, bulaşıcı hastalığı olmayan, yatağa bağımlı ya da fiziksel ve zihinsel gerilemeleri nedeniyle özel ilgi, destek ve koruma gerektiren yaşlılara verilen hizmeti" hükmü yer almaktadır.

⁵ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliğininin 38'inci maddesine göre; "Ev ortamına uygun olarak döşenen yaşlı odalarında kalacak yaşlı sayısı kadar karyola, yatak, etajer, gardırop, sandalye ve koltuk bulundurulur. Her odada bir masa olması esastır. Odalardaki mobilyaların ahşap malzeme olması tercih edilir."

görülmüştür. Oda içerisinde, banyo ve tuvalet alanında tutunma barlarının, kapıların tekerlekli sandalye ve yürüteçlerin rahat hareket edebileceği genişlikte olduğu görülmüştür.

29. Rehabilitasyon bölümünde bulunan sakinlerin odalarında iki kişinin kaldığı görülmüş, yaşlıların öz bakımları yapıldığı sırada oda içerisinde herhangi bir paravan kullanılmadığı öğrenilmiştir.

30. Merkezde kullanılan asansörün kapısının hızlı kapandığı gözlemlenmiş, sakinlerin durumuna uygun olarak asansör kapı kapanma hızının yavaşlatılabileceği değerlendirilmiştir.

31. Merkezdeki ortak alanların kullanım açısından oldukça elverişli olduğu ancak ikinci katta bulunan salonun zemininin bozuk olduğu görülmüştür.

32. Sakinlerin odalarında acil durum butonu bulunmaktadır. Ziyaret edilen odalarda butonların çalışır vaziyette olduğu görülmüştür.

33. Sıcak ve soğuk suya erişimin 24 saat mümkün olduğu öğrenilmiş olup, görüşme yapılan sakinler tarafından Merkezde bu hususa ilişkin herhangi bir sorun olmadığı belirtilmiştir.

34. Ortak alanların ve sakinlerin odalarının her gün temizlik personeli tarafından temizlendiği belirtilmiş olup ziyaret tarihinde Merkezin temiz olduğu ancak rehabilitasyon katında bulunan bazı odalarda yoğun koku olduğu tespit edilmiştir.

35. Sakinlerin çamaşırlarının katlarda bulunan çamaşır ve ütü odasında yıkandığı, çamaşır odasının birinde 3 çamaşır yıkama ve 1 kurutma makinası, diğer çamaşır odasında 2 çamaşır yıkama ve 1 kurutma makinesi bulunduğu görülmüştür. Merkezde ayrıca sanayi tipi 1 çamaşır yıkama ve kurutma makinası bulunduğu, battaniye ve yorgan gibi ürünlerin burada yıkandığı öğrenilmiştir. Görüşme yapılan sakinler bu konuda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

36. Merkezde çarşaf, yastık kılıfı gibi malzemelerin çamaşır odasında raflarda saklandığı ve ihtiyaç halinde kullanıldığı İdare tarafından belirtilmiş olup belirtilen eşyaların çamaşır odasında saklandığı görülmüştür.

37. Merkezin yapay aydınlatmasının yeterli olduğu ve odaların ışık aldığı gözlemlenmiştir.

38. Doğalgaz yakıtı kullanılan kalorifer sistemi ile ısıtılan Merkezde, görüşülen sakinler tarafından ısınmaya ilişkin bir şikâyet alınmamıştır.

39. Merkezin yangın sisteminin yenilendiği öğrenilmiştir. Merkez koridorlarında yangın söndürme gereçlerinin bulunduğu, sakinlerin odalarında ve katlarda duman dedektörlerinin olduğu, yangın söndürme tüplerinin son kullanma tarihinin 2029 yılı olduğu görülmüştür.

40. Merkezde 63 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kamera odasında daimî bir personel bulunmadığı, Kurum Müdür ve Müdür Yardımcısı tarafından odalarında bulunan ekran vasıtasıyla sürekli izleme yapıldığı ifade edilmiştir. Sakinlerin odalarında kamera bulunmadığı ve kamera kayıtlarının geçmişe dönük olarak 9 güne kadar izlenebildiği görülmüştür.

41. Merkezde 14 kişi kapasiteli ve tekerlekli sandalyeye uyumlu 1 servis aracı olduğu öğrenilmiştir.

42. Merkezin Türk Standartları Enstitüsü Erişilebilirlik Belgesi bulunmadığı öğrenilmiştir. Merkez yerleşkesinin sakinlerin daha rahat hareket edebilmeleri için bahçe giriş ve çıkışları, güvenlik alanı, otopark, yürüyüş ve yeşil alan, bahçe duvarı tadilatı ile diğer eklentilerin yapılabilmesi amacıyla ödenek talep edildiği öğrenilmiştir. Ödenek gelmesi durumunda; erişilebilirlik ile ilgili çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

43. Merkezin zemin katında kadın ve erkekler için 2 ayrı mescit olduğu görülmüştür.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları

44. Merkezde dilek/şikâyet kutusu olmadığı görülmüştür. Merkez İdaresi tarafından sakinlerin talep ve şikâyetlerini sözlü olarak ilettikleri, nadiren de olsa taleplerin yazılı olarak da iletilebildiği; bu talep ve şikâyetlerin ilgili birimlerle istişare edilerek mümkün olan en kısa sürede çözüme kavuşturulduğu ifade edilmiştir. Şikâyet ve taleplerin genellikle sağlık konusunda ve sakinler arasındaki anlaşmazlıklar hususunda yaşandığı belirtilmiştir.

45. Ziyaret tarihinde sakinlere kötü muamele sebebiyle hakkında adli veya idari soruşturma yürütülen herhangi bir personel bulunmadığı öğrenilmiştir. Son 5 yıl içerisinde adli işlem yürütülen personel bulunmadığı öğrenilmiştir.

46. İdare tarafından Merkezde hakkında disiplin soruşturması yürütülmesi gereken bir sakin olduğunda Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerinin uygulandığı belirtilmiştir.⁶ Merkezde disiplin soruşturması yürütülmesi gereken sakinler için, disiplin kurulunun toplandığı ve sakinin işlediği fiilin niteliğine bağlı olarak Yönetmelik çerçevesinde gerekli cezaların verildiği, kararın oylamaya

⁶ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliğinin "Disiplin Kurulunun Görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinde: "*Kuruluş hizmetlerini gereğince yürütmeyi güçleştiren, huzur ve sükunu, çalışma düzenini bozan fiilleri işleyen ve bu Yönetmelik gereği yönetimce konulan kurallara uymayan yaşlılara Disiplin Kurulunca, bu Yönetmeliğin ilgili disiplin hükümleri uygulanır.*" hükmü yer almaktadır.

sunulduğu, oy çokluğu ile kararın kesinleştiği belirtilmiştir. Disiplin suçu ile kuruluş değiştiren 2 sakin olduğu öğrenilmiştir.

47. Görüşme gerçekleştirilen Merkez sakinleri tarafından İdare ve personelle rahatlıkla iletişim kurabildikleri, şikâyet ve taleplerinin dikkate alındığı ifade edilmiştir. Sakinlerin personelin tutum ve davranışlarından memnun oldukları gözlemlenmiş ve herhangi bir işkence ve kötü muamele bulgusuna rastlanmamıştır.

48. İncelenen bilgi ve belgelerden Merkezde 2021 yılında vefat eden sakin sayısının 4, 2022 yılında 10, 2023 yılında 19, 2024 yılında 18 ve 2025 yılının haziran ayına kadar 10 olduğu ve ölüm nedenlerinin çoklu organ yetmezliği ve yaşlılığa bağlı sebepler olduğu anlaşılmıştır.

C. Beslenme

49. Merkezin bodrum katında mutfak ve yemekhane bulunmaktadır. Mutfak bölümünde 8 personelin görev yaptığı ifade edilmiştir. Merkezde her katta 2 yemekhane mevcuttur. Sakinlerin yemeklerini katlarda yer alan yemekhanelerde yedikleri ifade edilmiştir. Kurumda yaşlı mutfağı olmadığı anlaşılmaktadır⁷.

50. Merkez yemekhanesinde çalışan personelden sağlık raporu istendiği, 6 aylık periyotlarla portör muayenelerinin yenilendiği belirtilmiş olup incelenen belgelerden herhangi bir bulaşa rastlanmadığı ve düzenli olarak portör muayenelerinin yaptırıldığı anlaşılmıştır.

51. Merkezde benmari sistemli yemek arabası olduğu, Merkez mutfağında hazırlanan yemeklerin, yemek arabası ile asansörden kat yemekhanelerine çıkarılıp dağıtım yapıldığı bilgisi alınmıştır.

52. İdare, sakinlere günde 3 öğün yemek ve 2 ara öğün verildiğini belirtmiştir. Sakinlerin yemeklerini katlarında bulunan mutfakta yediği, bodrum katta yer alan yemekhaneyi ise personelin kullandığı ifade edilmiştir.

53. Menünün aylık olarak hazırlandığı belirtilmiştir. Özel beslenme ihtiyacı olan sakinler için ayrı bir menü hazırlanmadığı sakinler tarafından dile getirilmiş, bu husus İdare ile paylaşılmıştır. İdare yemeklerin tuzsuz çıkarıldığını bunun dışında ayrıca diyet yemek hazırlanmadığını belirtmiştir.

⁷ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliğinin “Yaşlı Mutfacı” başlıklı 40’ncı maddesinde; “Katlarda yaşlıların istedikleri zaman çay, kahve, yemek pişirebilecekleri, bulaşık yıkayabilecekleri ufak bir mutfak bulunur.” hükmü yer almaktadır.

54. Merkezde diyetisyen bulunmaktadır. Mamul yemek ve mal hizmeti alınan firma bünyesinde çalışan diyetisyenin de zaman zaman Merkeze gelerek iş takibinde sürece katkı sağladığı ifade edilmiştir.

55. Merkezde hazırlanan yemeklerden alınan numunelerinin buzdolabında 72 saat saklandığı görülmüştür.

56. Mutfak personeli tarafından kendilerine yemek firmasından gelen malzemelerin kalitesi ve tazeliği ile ilgili şikâyetleri bulunduğu belirtilmiştir. İdare, bu tarz olaylarda firmaya yazı yazılarak gerekli işlemlerin yapıldığını ifade etmiştir.

57. Rehabilitasyon sakinlerinin birçoğunun hareket kısıtlılığının olması nedeniyle yemeklerinin tabldotlarla odalarda servis edildiği öğrenilmiştir. Mutfağa gidebilecek durumda olan diğer rehabilitasyon sakinlerinin ise mutfaklarda yemek yediği öğrenilmiştir.

58. İkinci ve üçüncü katta kalan erkek ve kadın huzurevi sakinlerinin yine fiziksel durumları göz önünde bulundurularak genellikle kat yemekhanelerinde beraber yemek yedikleri görülmüştür. Sağlık sorunları yaşanması durumunda bu kişilere odalarda veya koridorlarda bulunan oturma alanlarında yemek servisi yapıldığı öğrenilmiştir.

59. Merkezde çiğneme- yutma güçlüğü olan sakinlerin uzman doktor önerisiyle reçete edilen enteral ürünlerle desteklendiği ifade edilmiştir.

60. Sakinlerle yapılan görüşmelerde yemeklere ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamış, memnuniyet dile getirilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından da Merkezde öğle yemeği yenilmiş, yemeklerin doyurucu ve lezzetli olduğu değerlendirilmiştir.

61. Merkezde kantin bulunmamaktadır. Sakinlerin, talep ettikleri ürünlerin Merkez personeli tarafından haftada bir gün dışardan temin edilerek sakinlere teslim edildiği öğrenilmiştir.

62. İdare tarafından, gıdaların işlenmesinde ve yemeklerin üretiminde kullanılan şebeke suyu için belediyeden su deposunun kontrol edilmesinin talep edildiği, kontrol sonrası belediyeden su deposunun ve suyun kullanıma uygun olduğuna ilişkin cevap geldiği belirtilmiştir. İncelenen belgelerden bu husus doğrulanmıştır.

63. Sakinler arıtma suyundan dolmuş damacanalardan su ihtiyacını karşılamaktadır. Ayrıca mamul yemek hizmetini veren yemek şirketinden belirli periyotlarla damacana su ve ambalajlı bardak su alındığı öğrenilmiştir.

D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

64. Sağlık servisinde 5 kadrolu ve 1 geçici süreli görevlendirilmiş 6 personel görev yapmaktadır. Personel dağılımında 1 sağlık memurunun koordinasyon birim sorumlusu olarak belirlendiği, bu kapsamda görevlendirilen personelin hafta içi mesai saatlerinde çalıştığı diğer 5 personelin ise nöbet usulü ile çalıştığı öğrenilmiştir. Gündüz çalışmasının 08.00-17.00, gece çalışmasının ise 17.00-8.00 şeklinde planlandığı ifade edilmiştir.

65. Merkezde sürekli görevli hekim bulunmamaktadır.

66. Sakinlerin hastane randevularının Alo 182-Merkezi Hastane Randevu sistemi üzerinden alındığı öğrenilmiştir. İlde bulunmayan branşlar için Erzurum ilinden randevu alınarak planlama yapıldığı belirtilmiştir.

67. Merkezde acil bir durum yaşanması halinde sakinin bulunduğu yere gidilerek genel durumunun kontrol edildiği, aynı zamanda 112 Acil Çağrı Merkezi ile iletişime geçilerek sakinin hastaneye naklinin sağlandığı bilgisi paylaşılmıştır.

68. Merkezde defibrilatör cihazının olmadığı tespit edilmiş ve temin edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

69. İdare tarafından Merkeze sakinin kabulü yapılmadan önce bulaşıcı hastalıklar ile ilgili rapor alındığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda kişi geldiğinde ilk kabul vücut muayenesinin⁸ görevli sağlık memuru tarafından yapıldığı, gerekli görülen durumlarda hastaneye sevk edildiği belirtilmiştir. Diğer yaşlılar için vücut muayenesinin haftalık yapıldığı, yılda bir defa periyodik muayene esnasında kan tahlillerinin incelendiği öğrenilmiştir.

70. Dış tedavisi olmak için Merkezden ayrılamayacak durumda olan sakinler için İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Evde Bakım Hizmetlerinden⁹ destek alındığı belirtilmiştir.

71. Merkeze iki haftada bir defa olacak şekilde Evde Bakım Hizmetleri tarafından sağlık kontrollerin gerçekleştirildiği bilgisi alınmıştır.

72. Merkezde 1 fizyoterapist görev yapmaktadır. Fizyoterapist odasında terapi yatağı, yastık, yürüme bandı, yatay bisiklet, koşu bandı, mat ve tens cihazı bulunmaktadır.

⁸ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliğinin “Tabibin görev ve yetkileri” başlıklı 25’inci maddesinin (b) bendinde “*Kabulü yapılan yaşlının muayene ve değerlendirmesini yapmak*” hükmü yer almaktadır. Bu doğrultuda Merkezde tabip bulunmadığından, yaşlının kabulü sırasında nöbetçi olan sağlık personeli tarafından vücut muayenesi yapıldığı öğrenilmiştir.

⁹ Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin (d) bendinde, “*Evde Bakım Hizmeti: Hekimlerin önerileri doğrultusunda hasta kişilere, aileleri ile yaşadıkları ortamda, sağlık ekibi tarafından rehabilitasyon, fizyoterapi, psikolojik tedavi de dahil tıbbi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde sağlık ve bakım ile takip hizmetlerinin sunulması*” hükmü yer almaktadır.

Fizyoterapist odasından 17 sakinin yararlandığı belirtilmiştir. Genelde sakinlerin kaldığı katlara gidilerek kendi odalarında çeşitli hareketlerin yaptırıldığı öğrenilmiştir.

73. Kendi başına ihtiyaçlarını giderebilen sakinlerin banyo ihtiyaçları için diledikleri zaman odalarındaki banyoyu kullandıkları; özel bakım ihtiyacı bulunan sakinlerin banyo ihtiyacının bakım personeli nezaretinde ihtiyaca göre sedye ya da sandalye kullanılarak gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Ayrıca özel bakım ihtiyacı bulunan sakinlerin tırnak kesimi, tıraş edilmesi, kıyafet değişimi gibi kişisel bakım ihtiyaçlarının da bakım personeli tarafından yerine getirildiği belirtilmiştir. Ziyaret edilen sakinlerin temizlik, hijyen ve öz bakım açısından iyi durumda olduğu görülmüştür.

74. Görüşme yapılan sakinler tarafından sağlık servisinde sunulan hizmetlere ilişkin hususlarda herhangi bir sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

75. Merkezdeki psikososyal serviste 1 psikolog ve 2 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır.

76. Bir sakinin Merkeze kabulünden ayrılışına kadar geçen süreçte; Merkeze kabul edilen sakinin yakınlarına bilgi verildiği, sakinin Merkeze uyum sağlaması için gerekli çalışmalar yapıldığı, hukuki sorun yaşayan sakinlere bu süreçte destek olunduğu, sakinlerin yakınlarıyla iletişimlerini sürdürmeleri konusunda destek olunduğu, sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi gibi hususlarda psikososyal servis tarafından çalışmalar yürütüldüğü bilgisi paylaşılmıştır.

77. Sakinin Merkeze kabulünden sonra uyum sağlaması için ilk iki gün içerisinde görüşme sağlandığı, sosyal, psikolojik, çevresel ve iletişim durumları ile ilgilenildiği, sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi, bireysel görüşmelerin gerçekleştirilmesi gibi hususlarda çalışmalar yürütüldüğü bilgisi alınmıştır.

78. İdare tarafından sakinlerin oda yerleşimleri yapılırken sağlık durumu ve özel durum, yaş aralığı ve yaşlının talebi gibi hususların dikkate alındığı bilgisi paylaşılmıştır.

79. Merkezde kalan ve psikolojik değerlendirme sonucu risk grubunda (intihar, kendisine ve çevresine zarar verme riski) olduğu düşünülen yaşlılarla psikososyal servis birimi personelinin görüşme yaptığı, gerekli hallerde yaşlıların psikiyatri servisine yönlendirildiği belirtilmiştir.

80. Merkezde ücretsiz kalan sakinlere aylık dağıtılan harçlıkların¹⁰ talep halinde tamamının verildiği, diğer hallerde ihtiyaca göre harçlık verilerek kalan kısmının emanet kasa hesabında saklandığı ve ziyaret tarihi itibariyle harçlık miktarının aylık 1.640 TL olduğu öğrenilmiştir. Harçlık dağıtımını ile ilgili bir defter tutulduğu ve imza karşılığında sakinlere dağıtımının yapıldığı görülmüştür.

81. Kendileriyle görüşme yapılan sakinler, psikososyal servis ile ilgili bir sorun yaşamadıklarını, istedikleri zaman birime giderek taleplerini iletebildiklerini aktarmışlardır.

F. Günlük Yaşam ve Faaliyetler

82. Merkezde aynı zamanda manevi rehberlik odası olarak kullanılan oda içerisinde sakinlerin faydalanabileceği kitaplık bulunmaktadır. İdare tarafından Merkezde okuma alışkanlığı olan sakin sayısının az olması nedeniyle ayrı bir kütüphane bulunmadığı ifade edilmiştir. Kitap sayısının Türkçe ve Arapça dillerinde ve yaklaşık 50 civarı olduğu öğrenilmiştir. Yaşlıların talep etmesi halinde İl Halk Kütüphanesinden de yararlanıldığı öğrenilmiştir.

83. Merkezde 1 din görevlisinin görev yaptığı, sakinlerin talepleri doğrultusunda Kur'an-ı Kerim kursu açıldığı bilgisi alınmıştır.

84. Merkezde ortak kullanım alanı olarak bocce sahası, dinlenme alanı, kış bahçesi, çardak, okuma odası, dikiş nakış kursu odası ve boyama kursu odası bulunmaktadır. Sakinlerin orta bahçede bulunan kamelyalarda vakit geçirdiği görülmüştür.

85. Merkezde bocce takımı oluşturulduğu, fizyoterapist eşliğinde sakinlerin antrenmanlara devam ettikleri öğrenilmiştir. Ayrıca Merkezde sakinlerin motor becerilerini desteklemek amacıyla Halk Eğitim Merkezinden gelen eğitmenler tarafından dikiş nakış ve boyama kursu gibi etkinlikler yapıldığı öğrenilmiştir.

86. Merkezde toplu etkinlikler için kullanılan 1 çok amaçlı salon bulunduğu görülmüştür.

87. Bahçede üstü şeffaf bir çatı malzemesi ile kaplanmış bocce sahasının çatı kısmının akıtma yaptığı ve tadilata ihtiyaç duyduğu görülmüştür.

¹⁰ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Harçlık" başlıklı 65'inci maddesinde; "Hiçbir yerden geliri olmayan ücretsiz yaşlılara sosyal inceleme raporu dayanarak kuruluş müdürün (Mülga ibare:RG31/7/2009-27305) ... onayı ile onay tarihini takip eden ilk aydan itibaren 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen göstere rakamının, her yıl Bütçe Kanunu ile saptanan memur aylıklarına uygulanan katsayı çarpımı sonucu bulunacak miktar üzerinden hiçbir kesinti yapılmaksızın net aylık harçlık verilir." hükmü yer almaktadır.

88. Kendileriyle görüşme yapılan sakinler sunulan hizmetlerden genel olarak memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

G. Dış Dünya ile İletişim ve Ailelerle Etkileşim

89. Merkezde kalan sakinlerin başta aileleri olmak üzere dış dünya ile iletişimlerini telefon aracılığıyla sağladığı, sakinler arasında cep telefonu olanların kendi telefonunu kullandığı, cep telefonu olmayanlara ise personel tarafından yardımcı olduğu ifade edilmiştir.

90. Ziyaretçi kabulünde herhangi bir kısıtlama olmadığı, sakinlerin aileleriyle görüşebildikleri, Merkez girişinde bulunan oturma alanlarının bu amaçla kullanıldığı İdarece belirtilmiştir. İdare; hafta içi her gün mesai saatleri içerisinde görüşmelerde bir kısıtlamaya gitmediklerini, hafta sonları banyo ve bakım günleri olduğundan ziyaretleri sınırlı tutmaya çalıştıklarını ifade etmiştir.

91. Merkezde sakinlerin kaldığı odaların tamamında televizyon bulunduğu, kanal sayısı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür. Bazı sakinlerin radyo talep ettiği ve odalarında dinleyebildikleri dile getirilmiştir.

92. İzne çıkmak isteyen sakinlerin izin formu doldurduğu ve bu formun 2 sosyal servis personeli, 1 sağlık personeli ve İdare personeli tarafından onaylandığı, sakinlere 1 yıl içerisinde toplam 3 aylık¹¹ izin verildiği ancak zorunlu hallerde sakinin talebi ve İdarenin onayı ile bu sürenin uzatılabildiği öğrenilmiştir. Görüşme yapılan sakinlerden aileyle görüşme ve aile yanına izinli ayrılma konularında herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

93. İzne çıkmak isteyen sakinler için bir kayıt defteri tutulduğu ancak defterde bazı alanların boş bırakıldığı görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

94. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır.

¹¹ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "İzin" başlıklı 61'inci maddesinde; "Yaşlıların izin durumuna ilişkin esaslar aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir. a) Yaşlılar kuruluş dışına alışveriş ve gezmeye gitmekte sosyal servis sorumlularını haberdar etme koşuluyla serbesttir. b) Yaşlılara bir yıl içinde sürekli bir ay olmak üzere toplam üç aydan fazla olmamak kaydıyla izin verilir. Zorunlu hallerde yaşlının talebi ve Müdürün onayı ile bu izin süresi uzatılabilir." hükmü yer almaktadır.

Merkez İdaresi tarafından ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, sakinlerle bire bir görüşmeler gerçekleştirilmesinde azami kolaylık gösterilmiş, ilgili bilgi ve belgeler vakitlice paylaşılmıştır. Bu bağlamda, Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyetince memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

95. Merkezde görev yapan personelin; insan hakları, kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ve yaklaşım, Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu (İstanbul Protokolü) dâhil olmak üzere işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme gibi konularda eğitim almasının sağlanması,

96. Asansör kapısının sakinlerin rahat şekilde inip binmesi için yavaş açılıp kapanmasının sağlanması,

97. Merkezin ikinci katında bulunan ortak alan zemininin¹² tadilatının yapılması,

98. Rehabilitasyon katında kalan sakinlerin bez değişimi yapılması gereken durumlarda mahremiyetin sağlanması amacıyla paravan vb. bir sistem kullanımına dikkat edilmesi,

99. 9 gün olan kamera kayıt süresinin artırılması,

100. Merkezde sakinlerin erişebileceği bir noktaya dilek ve şikâyet kutusu yerleştirilerek, kalan sakinlerin konu ile ilgili bilgilendirilmesi,

101. Merkezde bulunan katlarda yaşlı mutfağı oluşturulması,

102. Yemek firmasından gelen malzemelerin kalitesinin takibinin düzenli olarak yapılması,

103. Diyet önerilen sakinlere hastalıklarına göre diyet yemek hazırlanmasının sağlanması,

104. Yaşlı bireylerin kaldığı bir Merkez olması nedeniyle sağlık birimine defibrilatör cihazının temin edilmesi,

105. Bocce alanının çatısının tamir edilmesi ve sosyal etkinliklerin çeşitlendirilmesi,

¹² Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Yaşlı Odaları" başlıklı 38'inci maddesinde; "Tüm oda donanımının sık silinmeye uygun malzemeden olmasına dikkat edilir. Zeminin halı ile kaplanması yerine parça halı kullanılması tercih edilir. Olanaklar ölçüsünde zemin anti-statik, anti-bakteriyel malzeme ile döşenir." hükmü yer almaktadır.

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Kars İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

106. En az 6 ayda bir olmak üzere bir diş hekiminin¹³ düzenli olarak Merkeze gelerek sakinlerin tedavilerini gerçekleştirmesi hususu tavsiye edilmektedir.

3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

107. Tüm huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan personelin eğitim müfredatına insan hakları, kişiler arası iletişimi, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ve yaklaşım ve Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu (İstanbul Protokolü)'nu içerir şekilde işkence ve kötü muameleyi inceleme ve belgelendirme eğitimlerinin dahil edilmesinin değerlendirilmesi,

108. Bakanlık bünyesinde hizmet veren tüm merkezlerin erişilebilirlik yönünden denetiminin yapılması,

109. Tüm merkezlerde uygulama birliği sağlanması için kamera kayıt sürelerinin mevzuat ile belirlenmesi,

110. Kurum mevzuatına; özel bakım ve rehabilitasyon bölümde kalan sakinlerin mahremiyetinin korunması için yatak odalarında tavana monteli korniş sistemi ya da benzer bir sistem kurulması hususunun eklenmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.

¹³ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Diş tabibinin görev ve yetkileri" başlıklı 26'ncı maddesinde; "Yaşlılar ve personel ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerin diş sağlığı kontrolleri ve diş tedavilerini yapmak, hastanede tedavisi gerekenlerin sevkini sağlamak ve izlemek, gerekli kayıtları tutmak ..." hükmü yer almaktadır.